

[Ministeren for Grønland]

steforbund eller valgforbund, sådan som det har været fremme i debatten, og de, der har fulgt udviklingen i Grønland på det seneste, har også lagt mærke til, at man sine steder har taget højde for, at det forholder sig, som jeg nævner her, og har taget andre skridt.

Jeg vil godt til hr. Dohrmann endnu en gang meget kort sige, at jeg synes stadig væk, det er en dristighed af hr. Dohrmann at kompetencemærke medlemmer af dette folketing. Jeg er ikke engang sikker på, at hr. Dohrmann kan være tjent med det.

(Kort bemærkning).

Ib Nørlund (DKP):

Det, der har været henvist til i den offentlige debat, er, at listeforbund var forbudt ifølge valgloven, dvs. den danske valglov, men det er jo ikke den, grønlænderne har peget på, og det er også understreget, at det kun er forretningsudvalget i landsstyret, som har taget den stilling. I det øjeblik beslutningen hviler på en dansk valglov og ikke på grønlandske forhold, bliver resultatet da en urimelig indblanding og en urimelig vægt fra dansk side i forhold til en rent grønlandsk afgørelse.

Ministeren for Grønland (Jørgen Peder Hansen):

Det er kommet frem i pressen, at Grønlands landsråds forretningsudvalg ikke har villet ændre den beslutning, man har truffet i Grønlands landsråd, men det forholder sig ganske enkelt sådan, at et forretningsudvalg på intet tidspunkt kan ændre de beslutninger, der er truffet i landsrådet. Man er forpligtet af landsrådsbeslutningerne, og det er årsagen til, at Grønlands landsråds forretningsudvalg meget klart over for mig har givet udtryk for, at man ikke er i stand til at ændre de beslutninger, landsrådet har truffet. Det ville være i strid med det lovgrundlag, som er gældende for de beslutninger, der træffes i Grønlands landsråd. Der er altså ikke tale om, at jeg ikke vil tillade dette. Jeg har godt set, at der i en overskrift i en af aviserne i dagspressen har stået, at Grønlandsministeren ikke vil tillade dette, men sandheden er altså, at det er landsrådet, der har truffet beslutningen, som er fastholdt af forretningsudvalget, hvorefter vi forvaltningsmæssigt er i nøje overensstemmelse med den

praksis, vi altid har anlagt i Grønlandsministeriet, og som vi for øvrigt har pligt til at anlægge.

Hermed sluttede forhandlingen

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det udvalg, der den 12. oktober 1978 blev nedsat til behandling af lovforslag om Grønland. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af de kommunale styrelseslove m.v.

(Lovforslag nr. L 129. Fremsat 25/1 79).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Marinus Sørensen (S):

Siden dannelsen af de større kommuner i 1970 og den dermed forbundne større arbejdsbyrde for kommunalbestyrelsesmedlemmerne har der mellem forskellige befolkningsgrupper været ført diskussion om netop deres muligheder for at kunne deltage i kommunalpolitisk arbejde.

Der er først tjenestemændene, om hvem man siger, at deres betingelser er bedre end andres på grund af reglen om 30 dages frihed uden nedgang i løn. Så er der for lønmodtagerne og selvstændigt erhvervsdrivende en mulighed for at få erstattet tabt arbejdsfortjeneste, dog således, at mødediæten først skulle fratrækkes beløbet for tabt arbejdsfortjeneste, og så blev der som regel ikke meget tilbage.

Sidst vil jeg nævne, og det er mærkværdigvis ikke nævneværdigt indgået i debatten, den urimelighed, at arbejdsløse mistede deres dagpenge, såfremt de modtager mødediæter.

[Marinus Sørensen]

Lovforslaget skaber nu så godt som muligt lige vilkår for de nævnte grupper, idet man for lønmodtagere og selvstændigt erhvervsdrivende skal have tabt arbejdsfortjeneste erstattet ud over mødediæterne. Her stilles de lige med tjenestemændene, der som nævnt i indtil 30 dage har frihed uden nedgang i løn til at deltage i mødevirksomhed. Også den arbejdsløse stilles i den henseende lige, idet der i bemærkningerne til lovforslaget, side 3, næstsidste afsnit, står, at tabt arbejdsløshedsunderstøttelse sidestilles med tabt arbejdsfortjeneste. Det synes jeg er en vældig god ting, som er kommet med i denne lovændring.

Ud over det her nævnte indeholder forslaget andre ting, som man må forvente vil vække tilfredshed i de kommunale råd. For det første, at den tid, der skal gå, inden et fraværende medlem kan få sin suppleant indkaldt, nedsættes fra 2 måneder til 1 måned, og for det andet, at Kommunernes Landsforening nu får deres allerede praktiserede normeringskontrol med de kommunale forvaltninger fuldt legaliseret gennem lovgivning. Dette sidste også efter henstilling fra ombudsmanden.

Herudover tilsigter lovforslaget den nødvendige harmonisering på de nævnte områder mellem Københavns kommune og landets øvrige kommuner, ligesom visse forskellige uaktuelle ting ophæves.

Mit parti, socialdemokratiet, kan varmt anbefale lovforslaget til hurtig vedtagelse.

Knud Lind (FP):

Fremskridtspartiet stiller sig positivt over for indenrigsministerens lovforslag om ændring af de kommunale styrelseslove m.v.

§ 1, pkt. 1, hvori ministeren foreslår, at de 2 måneders ventetid på indkaldelse af stedfortræder nedsættes til 1 måned, betragter vi som et fremskridt, men partiet havde dog gerne set, at der kunne gives det medlem, der har forfald, større indflydelse på, om stedfortræderen indkaldes, og hvornår vedkommende indkaldes. Det er en nedvurdering af amts- og kommunalbestyrelsesmedlemmernes arbejde, at der går den lange tid. Vi mener, at 1 måned også er for lang tid. Tænk, om der var en 1 månedes regel herinde i folketinget.

Det ville være relevant, om stedfortræderen kunne blive indkaldt også for en kortere

periode end 1 måned. Partiet tænker her på budgetforhandlinger m.v., hvor et medlems stemme kan være tungen på vægtskålen. På grund af 1 månedes reglen kan det enkelte parti miste sin indflydelse på afgørende sager af langtrækkende virkning.

Man kan vel også sætte et spørgsmålstejn ved, om det er demokratisk holdbart, at det er kommunalbestyrelsen og ikke det enkelte parti, som afgør, om stedfortræderen skal indkaldes. Det er jo stadig væk kommunalbestyrelsen, der, når der er gået den ene måned, afgør, at den pågældende skal have indkaldt stedfortræder.

Angående § 1, pkt. 2, stiller partiet sig også positivt, idet forslaget i en vis udstrækning vil rette op på den skævhed, der eksisterer med hensyn til sammensætningen af kommunal- og amtsråd, hvor de offentligt ansatte har en fordel på grund af reglen om 30 dages fuldt betalt tjeneste, der kan bruges til borgerligt ombud. Folketinget har netop haft en debat om tjenestemændenes yringsfrihed, og i relation til den må man vel nok sige om de 30 dage, at der er adskillig yringsfrihed for tjenestemænd inden for kommunalbestyrelser og amtsråd med fuldt betalt tjenestetid.

Partiet finder ikke, at lovforslaget er vidtgående nok med hensyn til de offentligt ansattes særgoder. Offentligt ansatte vil stadig kunne beholde de 30 dage til borgerligt ombud, men så burde de ikke have diæter som ekstrabetaling for noget, som de laver i arbejdstiden. Derimod kunne der måske blive tale om at fastholde deres kørselsgodtgørelse.

Partiet vil også sætte et spørgsmålstejn ved forslagens værdi, for så vidt angår selvstændigt erhvervsdrivende. Indenrigsministeren skriver i sine bemærkninger til lovforslaget:

»For så vidt angår selvstændigt erhvervsdrivende skal man særlig bemærke, at det efter indenrigsministeriets opfattelse vil kunne være forsvarligt at anse dokumentationskravet for opfyldt, når der foreligger en skriftlig erklæring fra den pågældende om indtægtstabets størrelse og de foreliggende omstændigheder i øvrigt sandsynliggør, at det påståede tab er lidt.«

Det er fremskridtspartiets indtryk, at det vil være vanskeligt for den selvstændigt erhvervsdrivende at sandsynliggøre et tab, f. eks. at en handel ikke blev til noget, fordi man skulle til kommunalbestyrelsesmøde.

[Knud Lind]

Det vil f. eks. være umuligt for en autoforhandler at sandsynliggøre, at han i det pågældende tidsrum, hvor han er til kommunalbestyrelsesmøde, ville have kunnet sælge f. eks. 4 biler og have fået en indtægt deraf. Derfor må talen om skøn være meget hypotetisk og uden reel værdi for de selvstændigt erhvervsdrivende.

Jeg håber, at hr. Jens Peter Jensen som ordfører for venstre vil tage samme spørgsmål op vedrørende landmændene og deres eventuelle indtægstab.

Partiet vil til slut pege på et andet misforhold mellem den offentligt ansatte og den privat ansatte. I den offentlige sektor vil den ansatte ikke lide nogen anciennitetsmæssig og avancementsmæssig forringelse i sin stilling, mens det er klart, at en arbejder ansat i et privat firma ikke vil kunne påregne avancementsmuligheder på grund af det omfattende fravær, som det kommunale og amtskommunale arbejde kræver i dag. Man må særlig påpege, at mange af møderne finder sted i dagtimerne inden for normal arbejdstid, og at dette kun sker, fordi amtsråd og kommunalbestyrelser også her tilfredsstiller offentligt ansattes interesser ved at henlægge møderne til de offentligt ansattes arbejdstid, altså kl. 9-16.

Som helhed stiller partiet sig positivt til lovforslaget, som trods alt er en forbedring i forhold til de tidligere bestemmelser i de kommunale styrelseslove.

Jens Peter Jensen (V):

Det foreliggende lovforslag bærer præg af, at den højtærede indenrigsminister er en praktisk, erfaren kommunalmand. Jeg må sige, at efter de 8 år, jeg har haft som medlem af det fynske amtsråd, er jeg nået til samme konklusion, at det er hensigtsmæssigt at gennemføre ændringer som her foreslået.

Det ærede medlem hr. Knud Lind nævnte, at man skulle have en endnu kortere frist end 1 måned. Ja, ja, lad os nu tage det lidt roligt. Nu går vi ned fra 2 måneder til 1, og det er forsvarligt, uden at vi gør de kommunale råd til vandrerrhjem. Her i tinget har vi en så kort frist, at det efterhånden ligner en S-togsstation, hvor folk kommer og går, bare man har billetteringen i orden. Det er vel ikke helt rimeligt at gå så vidt.

Vi er altså enige i forslaget om 1 måned. Jeg vil gerne bede indenrigsministeren om at besvare spørgsmålet – der er nemlig en uklarhed – om den, der indkaldes som suppleant, pr. automatik glider ind i udvalgene for den midlertidigt fratrådte, for det behøver ikke at være en absolut nødvendighed efter min opfattelse.

Så er der spørgsmålet om vederlag. Jeg har også oplevet i praksis både dette med tab af arbejdsfortjeneste og tab af arbejdsløshedsdagpenge som noget aktuelt, og jeg tror derfor, det er godt, at ministeren her foreslår en ny regel. Men jeg må måske gøre en lille bemærkning om, at ud fra hele min beskedne baggrund og livsførelse er det vel nok lidt voldsomt at komme op på 891 kr. 45 øre. Vi kan vel se lidt på, om de brøker er regnet rigtigt ud.

Fremskridtspartiets ordfører var inde på dette med vurdering af tabt arbejdsfortjeneste og håbede, at jeg ville tale om, hvordan det kunne være for landbrugets vedkommende. Det bragte mig i hu, at fremskridtspartiet har fremsat et lovforslag om et kasino. Vi skal vel ikke have indføjet i reglerne her, at der kan være tabt en chance for at vinde adskillige tusinde kroner i sådan et. Jeg synes, man skal lade være med at gå ind og tale om de ting.

De paragraffer, der ophæves her, er jeg ganske enig i.

Jeg vil gerne sige til slut til indenrigsministeren, at jeg er glad for, at lovforslaget kommer, uanset at Kommunernes Landsforening har ønsket en lidt længere frist til at overveje disse forhold i forbindelse med andre forhold i det kommunale styre, som er til udvalgsbehandling. Jeg kan altså anbefale en hurtig og velvillig udvalgsbehandling.

Grove (KF):

§ 1, pkt. 1, ændringen fra 2 til 1 måned, kan vi tilslutte os uden videre, og da der er argumenteret vældig godt for den i bemærkningerne, skal jeg ikke spille tiden med at gentage denne argumentation.

Pkt. 2 kan vi også nok tilslutte os, hvis vi får præciseret de ting, der står deri. Forlader vi egentlig ikke et princip her, hvor et vederlag til et kommunalbestyrelsesmedlem eller en folkevalgt er dels et vederlag for tabt arbejdsfortjeneste i sig selv, dels et vederlag for

[Grove]

fravær fra hjemmet? Hvis vi ud over diæter skal yde tabt arbejdsfortjeneste, er det, jeg vil spørge indenrigsministeren: skal det forstås sådan, at man altid er sikker på at få sine diæter, og har man så en tabt arbejdsfortjeneste, får man den betalt ved siden af diæterne? Hvis det er det, forslaget går ud på, har vi vores betænkeligheder ved det. For så er det jo rigtigt, at vi kan stille det andet spørgsmål: hvis det er en landmand, der får sine diæter for at sidde i en kommunalbestyrelse, og han så har en udgift til en husbondafløser, vil det så direkte kunne udbetales også? Er det på den måde, man skal forstå dette, eller skal den tabte arbejdsfortjeneste, man har, altid overstige selve diætbeløbet? Deri ligger for mig et spørgsmål, som jeg meget gerne vil have belyst, og jeg håber, jeg får svar på det enten her eller i udvalget. I det øjeblik vi har fået de svar, vil vi tage stilling til det sidste spørgsmål.

Bollmann (CD):

De foreslåede ændringer vedrører spørgsmål, der har været en del fremme i den offentlige debat, ikke mindst spørgsmålet om en større ligestilling mellem de medlemmer, der er ansat under det offentlige, og andre medlemmer af kommunalbestyrelser.

CD er tilfreds med ministerens kommentarer, når han fremhæver, at offentligt ansatte ikke ubeskåret kan få udbetalt fuld løn samtidig med diæter og honorarer. Men naturligvis er det både ret og rimeligt, at selvstændige og lønmodtagere fra det private erhvervsliv får en rimelig godtgørelse. Vi håber, at dette forslag kan medvirke til at gøre det mere tåleligt at fungere som medlem af en kommunalbestyrelse.

Vi har heller ikke noget ønske om at stramme betingelserne for dokumentation mere, end det fremgår af bemærkningerne. Vi håber, det vil være muligt at administrere reglerne efter de intentioner, der her er beskrevet.

Også på det andet område, hvor forslaget indebærer ændringer, er vi positive, og selv om Kommunernes Landsforening er skeptisk, finder vi, at det er en fornuftig ordning. Det er i øvrigt lidt vanskeligt at se, hvilke indvendinger landsforeningen har.

Så er der endelig spørgsmålet om funktionsvederlaget for viceborgmestre, der er

nævnt i forslaget. Det er muligt, jeg har overset noget, men jeg har ikke kunnet se, hvad ministeren egentlig selv mener om Amtsrådsforeningens forslag, så det vil jeg da gerne bede om en kommentar til.

De øvrige ændringer er af teknisk karakter, så jeg skal blot gentage, at CD kan tilsige lovforslaget en velvillig behandling i udvalget.

Alfred Andersen (SF):

I socialistisk folkeparti kan vi fuldt ud tilslutte os ministerens bemærkninger om, at der er ønske om en forbedring af arbejdsvilkårene for de folkevalgte i kommunalbestyrelser og amtsråd. Vi er blot ikke sikre på, at problemets løsning er så nem, som det fremgår af det lovforslag, vi her har til behandling.

Forslaget om, at der kan indkaldes stedfortrædere efter 1 måned i stedet for efter 2, må man naturligvis erkende er en forbedring. Men hvorfor ikke helt afskaffe paragraffen? Jeg har været medlem af et byråd i 15 år, og i en af perioderne havde vi to næsten lige store grupper i byrådet. Det var 14-15. Det var ikke så få gange, at vi havde kampafstemninger i perioden, og det resulterede i, at rejser måtte aflyses, og at man i sygdomstilfælde måtte op af sengen og til afstemning. Derfor er jeg mest stemt for, at man indkalder stedfortræderne, når kommunalbestyrelsen finder det nødvendigt. Man må vel også erkende, at ved at ændre det fra 2 til 1 måned er man lige ved at gøre paragraffen overflødig, fordi mange kommunalbestyrelser kun holder møde én gang om måneden. Men det kan vi som sagt tale videre om i udvalget.

Jeg vil gerne gøre et par bemærkninger mere. Der har været nedsat en arbejdsgruppe i 1959, og denne arbejdsgruppe, som har været inde på dette problem, siger, at spørgsmålet om stedfortræderens indtræden i kommunalbestyrelsen må afgøres selvstændigt af kommunalbestyrelsen, fordi, siger man, man kan ikke sammenligne et folketing og et kommunalt byråd. Hvis man i et folketing kommer i mindretal, kan regeringen true med at gå, og det betyder, at den, selv om den er i mindretal, kan få fremtvunget et flertal ved truslen om at gå. Det har vi oplevet herinde ikke så få gange. Det kan man

[Alfred Andersen]

ikke i en kommunalbestyrelse. Der er man nødt til at leve med de beslutninger, som flertallet tager, og derfor må man sige, at der gælder andre regler for en kommunalbestyrelse, end der gælder for et folketing.

Arbejdsudvalget er også inde på, at hvis man ikke synes, at det at indkalde stedfortrædere er en god ting, kunne man måske overveje at give den, der er syg, mulighed for skriftligt at sende sin afstemning til gruppen, så kunne gruppen stemme på ens vegne, for det er meget uheldigt, siger man, at en kommunalbestyrelse på grund af en sådan tilfældighed – enten en rejse eller et sygdomstilfælde – skal leve med dette mindretal.

Det store spørgsmål om, hvordan vi klarer sagen med at ligestille de offentligt ansatte og de privat ansatte, mener jeg straks er mere kompliceret. Naturligvis kan man klare en del ved at give erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, men det ømme punkt i denne sag er vel, at medens offentligt ansatte ikke trues af fyring, fordi de påtager sig kommunalt eller amtspolitisk arbejde, er det anderledes inden for den private sektor. Her kan man ikke tilfredsstille en privat arbejdsgiver ved at fortælle, at man har fået en bedre diætordning, og særlig ikke i dag, hvor vi har så mange arbejdsløse. Skal vi derfor gøre os håb om at forbedre forholdene for folk på det private arbejdsmarked, må vi nok overveje, om vi skal indføre forbud mod afskedigelse af folk på grund af politiske hverv.

Der har også været skrevet en del om, at der skal skelnes skarpt mellem, hvad der er administrationens opgaver og ansvar, og hvad der er politikernes, og måske kunne man også her ligesom begrænse arbejdets omfang for kommunalpolitikere.

Vi bør måske også overveje, om vi kan aflaste kommunalpolitikere og amtspolitikere i lighed med, hvad vi gør i folketinget, ved at yde dem økonomisk hjælp til teknisk bistand.

Det var nogle af de ting, som jeg mener vi skal tage med i vores overvejelser i udvalget.

Endelig vil jeg sige, at nu da vi endelig er ved at skulle ændre lidt på styrelseslovene, skulle vi måske også gennemgå nogle af de klagesager, vi har fået fra mindretalsgrupper i forskellige byråd, der har følt sig tilsidesat. Ellers er vi som sagt positive over for lovforslaget, men håber ved et udvalgsarbejde at få lidt mere klaring på tingene.

Freddy Madsen (DKP):

Vi er enige i og har sagt det før, at der bør gøres en indsats for at forbedre arbejdsforholdene for kommunalbestyrelsesmedlemmerne. Det er i virkeligheden sådan, at det, hvis man har et full-time job ved siden af at skulle passe kommunalbestyrelsesjobbet, i mange kommuner er en overordentlig stor belastning. Derfor hilser vi ethvert forslag velkomment, der kan forbedre de politiske forhold, og det synes vi at indenrigsministerens gør.

Der kunne have været lavet mange flere ting. Det vigtigste, som vi har foreslået, var efter vores opfattelse at give især de store kommuner en mulighed for udvidelse af kommunalbestyrelserne, så byrderne kunne fordeles noget bedre. Men som sagt, vi er meget positive over for det lovforslag, der ligger her, og mener, at det er noget af det, der skal til.

Når det gælder § 1, pkt. 1, spørgsmålet om at nedsætte den tid, der skal gå, for at man kan indkalde suppleanter, fra 2 til 1 måned, havde jeg også gerne set, at man var gået videre. Jeg synes, at hr. Alfred Andersen har ret i, at den bestemmelse, man nu foreslår, kunne man næsten lige så godt undvære, for i de fleste kommuner er det kun én gang om måneden eller højst én gang hver 14. dag, man holder kommunalbestyrelsesmøder.

Jeg vil også gerne tilslutte mig det, hr. Alfred Andersen har sagt om det uheldige i, at også vigtige beslutninger i kommunalbestyrelserne kan afgøres ved rene tilfældigheder, fordi folk er blevet syge eller af anden grund er forhindret i at udføre deres arbejde. Vi kan heller ikke se bort fra – det synes jeg også skal med i billedet – at der kan være så stor en belastning forbundet med det almindelige arbejde, at der kunne være noget, der talte for, at man kunne få suppleanten indkaldt i en periode. Det måtte da naturligvis dokumenteres, at den pågældende havde så meget arbejde udenfor. Jeg kan ikke se, hvad der skulle være til hinder for, at man havde en meget mere liberal holdning på dette område.

Jeg finder det heller ikke rimeligt, når nu man laver om på loven, at det fortsat skal være kommunalbestyrelsen, der i den enkelte situation skal afgøre, om den pågældende har brug for at udtræde. Det er klart, at

[Freddy Madsen]

kommunalbestyrelsen ligesom vi herinde må have ret til at afgøre, om der er orden i tingene med hensyn til, at det er den rigtige suppleant, der kommer ind. Men jeg mener godt, man ligesom herinde kunne overlade til partigrupperne at afgøre, hvorvidt der i den pågældende situation var brug for at indkalde suppleanten. Det er jo i modsætning til herinde ikke således, at man i kommunalbestyrelserne skal betale to gange diæter eller to gange løn eller tabt arbejdsfortjeneste af den grund, så det har ingen betydning økonomisk i hvert fald. Naturligvis kan der, hvis det bliver for omfattende, være noget med kontinuiteten osv., man må kigge på, og andre har været inde på spørgsmålet om udvalgsbesættelserne, men jeg tror i det store og hele, det er problemer, som kan klares, og at det vil lette arbejdet.

Jeg er også tilfreds med, at man nu åbner mulighed for at yde erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Jeg vil godt i udvalget være med til at kigge på, om de grænsebeløb, der her er afsat, ikke er rigeligt store, hvis man vil gå op til 5 gange diæterne, specielt når vi hører her, at man kunne tænke sig, at man skulle kunne komme og sige, hvor mange biler man kunne have solgt i den pågældende tid. Så kan man hurtigt få det til at svulme op til det beløb.

Jeg tror, det må være muligt at finde en balance i den sag, og jeg tror også, der skal være ligestilling mellem de selvstændigt erhvervsdrivende og lønmodtagerne. Når man siger, at de selvstændigt erhvervsdrivende selv kan afgive en erklæring om, at de har haft det og det tab, kan jeg ikke se, hvorfor det skal pålægges lønmodtagerne at komme med en dokumentation fra arbejdsgiveren. Det må være nok, at der afgives en erklæring på tro og love. Jeg lægger også vægt på at få afklaret, hvad man mener med, at »de foreliggende omstændigheder i øvrigt sandsynliggør, at det påståede tab er lidt«. Jeg formoder, at indenrigsministeren har en mening om, hvordan det skal sandsynliggøres, men det kan vi måske vende tilbage til i udvalget, hvis ikke der kan svares på det nu.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg tror, det er rimelige ændringer, der foreslås her i de kommunale styrelseslove, at tiden indskrænkes til 1 måned, og at man

retter på reglerne for, hvad der kan betales for deltagelse i kommunalbestyrelsesmøder.

Når jeg har sagt det, har jeg et par bemærkninger til. Dels vil jeg gerne takke indenrigsministeren, fordi han benyttede lejligheden til at gøre opmærksom på, at dette med, at offentligt ansatte skulle have lov til hvad som helst og kunne få betalt hvad som helst, slet ikke er korrekt. Det kan desværre nok netop i tiden være nødvendigt at gøre opmærksom på, at sådan er det ikke. Man ynder jo fra en vis side at fremstille det, som om offentligt ansatte har både den ene og den anden fordel. Jeg er glad for, at ministeren har benyttet lejligheden til at korrigere denne fremstilling.

Så har jeg et enkelt spørgsmål. Vi behandler på anden vis spørgsmålet om, hvornår man kan træde ind som suppleant i en kommunalbestyrelse, og her tænker jeg på det forhold, at det ikke er muligt for en kvinde, der har barselorlov, at træde ind som suppleant i en kommunalbestyrelse i øjeblikket. Jeg vil gerne spørge, om ministeren vil overveje, om det ikke er passende at foretage eventuelt nødvendige lovændringer i forbindelse med dette lovforslag.

Tyroll (VS):

Jeg skal først sige om den del af lovforslaget, som drejer sig om muligheden for at få øget dækning for tabt arbejdsfortjeneste, at her er vi enige i intentionerne. Der kan være anledning til at se lidt på grænserne for beløbet, som også andre har været inde på, og dokumentationen, men ellers er vi enige i intentionerne om en bedre dækning.

Dernæst er vi også enige i intentionerne om en mere smidig arbejdsform, når det drejer sig om at få suppleanter ind, og vi er også indstillet på at gå længere end foreslået i lovforslaget.

Jeg tror nok, at det, der må siges at have den største interesse for vores vedkommende i dette lovforslag, er det, der er nævnt i § 1, pkt. 3, nemlig spørgsmålet om, at der nu skal sikres en lovhjemmel for, at man kan gennemføre en normeringskontrol fra lønningsnævnets, altså kommunernes lønningsnævns, side. Man må nok sige, at hvis det var sådan, at en folkeskolelærer skulle undervise i, hvordan lovgivningen foregår herhjemme, skulle det nok normalt være sådan, at man

[Tyroll]

præciserer, at det er folketinget, der vedtager en lov, hvorefter den udmøntes af ministeren, og så indretter man sig efter den i de forskellige organer, som er sat til at administrere, og som får anvisninger fra ministerens side. Men her har vi igen et af de utallige eksempler på, at det går anderledes. Der bliver sagt i bemærkningerne om denne normeringskontrol, at det, det drejer sig om, er, at man foretager en ændring af redaktionel karakter, og det er efter henstilling fra folketingets ombudsmand for at få en klar lovhjemmel for disse foranstaltninger.

Når ombudsmanden kommer med sådan nogle udtalelser, er det som regel, fordi der virkelig mangler en lovhjemmel, og det mener vi da også har været tilfældet her i allerhøjeste grad. Hvis man tager bekendtgørelser fra indenrigsministeriet på dette område for lønningsnævnets virke, ser man, at der er kommet en bekendtgørelse for nylig. Den 12. september 1978 er der kommet en bekendtgørelse, hvori man har optaget denne bestemmelse om, at nævnet kan beslutte, at antallet af stillinger i nærmere angivne personalegrupper, der i øvrigt er omfattet af nævnets godkendelsesbeføjelse, skal forelægges nævnet til godkendelse. Det står allerede i bekendtgørelsen fra ministeren udsendt i september måned, så det er altså et spørgsmål om, at vi nu lige skal skynde os at have lovhjemmelen i orden for denne indføjeelse i bekendtgørelsen.

Det var en ny bestemmelse. Den var ikke med i den bekendtgørelse fra 3. oktober 1974, som blev afløst af den nye bekendtgørelse. Det vil sige, at der ikke er tale om, at der først har været lovgivet herom, og at det så er blevet udmøntet i en administrativ bekendtgørelse fra indenrigsministeren. Nej, der er tale om, som det også har været nævnt af den socialdemokratiske ordfører, at et lønningsnævn – et nævn, som ikke er nogen i sig selv demokratisk størrelse, og hvis sammensætning ministeriet fastsætter – har udviklet sin praksis og har villet kontrollere normeringsspørgsmålet, også ud over den form for faktisk tvungen voldgift på overenskomstområdet, som det pågældende lønningsnævn kan praktisere, idet de kan underkende de overenskomster, der eventuelt måtte være indgået med en kommunal myndighed. Der er spørgsmålet om, at man skal godkende ansættelser, pensionsforhold, løn-

mæssig placering osv. Man skal have en tilkendegivelse fra lønningsnævnet, for at man kan fravige disse bestemmelser, og nu skal man altså også have hånd og halsret over normeringerne. Hvordan bliver så mulighederne for, at man i de enkelte kommuner, fra brugerne, fra beboerne, kan få presset nogle andre normeringer igennem på daginstitutioner osv. end dem, som man lægger op til fra lønningsnævnets vedkommende?

Det samme i sundhedssektoren. Der er jo tale om, at man her laver en kraftig centralisering. Man er faktisk ligeglåd med de nærdemokratiske begreber, som man ellers besmykker sig med en gang imellem, når der er forespørgselsdebat osv. Her tramper man på det. Her fastlægger man lønningsnævnets mulighed for at fastsætte disse normeringsbestemmelser og holde kontrol med det, så der ikke er mulighed for en særlig gunstig udvikling i bestemte kommuner, hvor der måtte være politisk mulighed for det.

Vi er selvfølgelig modstandere af, at man foretager denne form for opstramning og centralisering i lovgivningen, og vi er selvfølgelig også modstandere af, at det kører på denne tilfældige vis, at man har fået lavet et lønningsnævn, som er blevet temmelig magtfuldt og kan, som det viser sig i overenskomstforhandlinger for øjeblikket, undergrave simpelt hen de forskellige faglige organisationers arbejdsmuligheder. Nu vil man altså også have, at det skal til at bestemme disse normeringsregler.

Vi vender os kraftigt imod dette lovforslag af den årsag, at der er disse bestemmelser, og at der lægges op til denne kraftige centralisering. Ellers var vi såmænd positivt indstillet over for andre dele af det, men det kunne være rart nok at høre lidt mere om ministerens kommentarer til denne praksis, hvor der lovgives af et lønningsnævn og så over bekendtgørelser og så først til et lovforslag.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Jeg kan takke for den helt overvejende positive modtagelse af lovforslaget. Bortset fra ordføreren for partiet venstresocialisterne var der altovervejende en meget positiv holdning til lovforslagets enkeltheder.

Må jeg sige med hensyn til spørgsmålet om indkaldelse af stedfortrædere, som har været berørt af en række ordførere, at når

[Indenrigsministeren]

det er valgt at foreslå en periode på 1 måned som minimum, har det sammenhæng med det, som også var fremme i debatten, at man ikke ønsker, at arbejdet i en kommunalbestyrelse skal blive præget af en ustandselig udskiftning af de personer, som deltager i arbejdet. Jeg vil advare imod alt for langt at drage sammenligning mellem arbejdsformen i dette høje ting og arbejdet i en kommunalbestyrelse.

Man møder undertiden argumentationen om en ubegrænset udskiftningsret i kommunalbestyrelserne, ikke mindst i sammenhæng med spørgsmålet om inhabilitet. Det har vi drøftet her fra talerstolen i forbindelse med fru Karen Thurøe Hansens spørgsmål forleden i spørgetiden, og hvis man ville drage konsekvensen fuldt ud, som nogle ordførere her i dag ville gøre det, og tillade udskiftning i forbindelse med inhabilitet f. eks., har vi også her forleden fået belyst eksempler, hvor det ville give en nok så flimrende situation i det daglige arbejde, om det hver gang skulle give anledning til en udskiftning.

Jeg vil altså mene, at det lovforslag, som her er lagt frem, er et rimeligt forslag, som man må lade stå sin prøve i praksis. Så kan vi til sin tid vende tilbage til spørgsmålet, når man har haft mulighed for at vurdere resultaterne af det.

Hr. Jens Peter Jensen spurgte mere konkret, om der i forbindelse med en stedfortræders indtræden var automatik med hensyn til, at det pågældende medlem skulle træde ind lige akkurat på det sted, hvor han erstattede et medlem. Hertil kan jeg sige, at det vil være det normale, men hvis man inden for en gruppe i en kommunalbestyrelse er enige om det, er der selvsagt intet til hinder for, at man kan rokere på de pladser, som gruppen har til rådighed, ganske som tilfældet er her i folketinget, hvor man også må erindre den hovedregel, at et medlem er valgt til udvalget for en periode her i folketinget på 1 år, i en kommunalbestyrelse for 4 år. Men hvis man inden for en gruppe er enige om det, vil man selvsagt kunne rokere og dermed få den fordel, som denne større smidighed i medlemmernes anvendelse kan give.

Hr. Grove spurgte, om det i forbindelse med beregningen af diæter og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste var sådan, at man først opnåede sin diæt, som man under alle forhold var sikker på, og derefter eventuelt

en erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Dette kan jeg besvare bekræftende.

Må jeg sige om de ting, som hr. Bernhard Baunsgaard nævnte omkring barselorlov, at dem er jeg meget gerne med til at overveje i forbindelse med det kommende udvalgsarbejde, og det drejer sig i det hele taget om en række andre ting, som er rejst. Jeg ser frem til, at også tekniske ting og ting, som kan klare en række tvivlsspørgsmål og dermed være vejledende for kommunalbestyrelsernes daglige liv, med denne lovgivning vil kunne klares af i forbindelse med et kommende udvalgsarbejde, og derfor tilsiger jeg min vilje til at bistå det, jeg kan, til, at det kan få et godt forløb.

Knud Lind (FP):

Til hr. Jens Peter Jensen og indenrigsministeren kan jeg sige, at man har lagt mange opgaver ud i kommunerne med det forøgede selvstyre, og det er ikke småpenge, det efterhånden drejer sig om ude i kommunerne med budgetter og langtidspanlægning. Derfor er det vigtigt for de enkelte partier og deres kommunalbestyrelsesmedlemmer, at de kan få indflydelse på de afgørelser, der træffes.

Når man nu har taget det skridt, at man vil nedsætte denne tidsfrist, vil jeg sige, som det tidligere er sagt her fra talerstolen, at den ene måneds frist er illusorisk, idet man i de fleste landkommuner i hvert fald kun holder ét kommunalbestyrelsesmøde pr. måned.

Så kan jeg sige til hr. Bernhard Baunsgaard, at hvis man skal korrekse nogen, vil det være bedst, om man selv i kraft af sin viden gjorde det og ikke anmodede ministeren om det.

Dernæst vil jeg spørge ministeren: er det ikke således, at offentligt ansatte får disse 30 dage, som normalt er opgjort i timer, og ud over det får de et diætbeløb udbetalt? Det diætbeløb mener jeg ikke de bør have, for de får deres almindelige dagløn betalt af det offentlige.

Tyroll (VS):

Der var et spørgsmål, som ministeren bevidst veg udenom. Jeg vil da godt prøve at præcisere det noget mere. Hvordan kan det være, at ministeren først har indføjet denne kompetence til lønningsnævnet til at lave

[Tyroll]

normeringskontrol i betænkningen og derefter kommer til folketinget for at søge lovhjemmel for at indføje det i cirkulæret? Det er et forholdsvis klart spørgsmål, der skulle kunne lægge op til, at det var muligt at give en besvarelse af det.

Jeg har ingen forventning om, at ministeren vil modvirke den centralisering, der er tale om her, for jeg er godt klar over, at det er i venstres interesse at opnå denne absolutte kontrol og sikre, at der ikke er for kraftig en udvikling på de sociale og de sundhedsmæssige områder. Man vil gerne have mulighed for gennem den dominans, som venstre og socialdemokratiet i fællesskab har i Kommunernes Landsforening og vel også i dette lønningsnævn, at holde kontrol med denne udvikling og samtidig lægge op til nogle liberaliseringer, nogle demokratiseringer. Sådan som det er planlagt fra socialministeriets side, vil man fjerne maksimumsgrænserne for refusion til daginstitutionerne, men hvad hjælper det, når man så gennem andre kanaler lægger de begrænsninger ind, som man ønsker, for at der ikke skal komme en for kraftig vækst i normeringerne på daginstitutionsområdet, på sundhedsområdet osv.

Men det undrer mig, at den socialdemokratiske ordfører er så forelsket i lige nøjagtigt denne del af lovforslaget og oven i købet giver fuld tilslutning til, at lønningsnævnet først har praktiseret dette uden lovhjemmel, at det dernæst er kommet i bekendtgørelse uden lovhjemmel, og at det nu endelig bliver til lov og samtidig derigennem er med til at begrænse det, man kunne kalde nærdemokrati. Men det viser netop, at man fra socialdemokratiet er fuldstændig uden indhold, når det drejer sig om at give nogle nærdemokratiske muligheder. Men det ville være rart at vide, hvordan man fra ministerens side ser på denne udvikling. Er det rimeligt, at det er en sådan adfærd, der er tale om her, som der er tale om på andre områder, som jeg ikke skal nævne her selvfølgelig, fordi det er et bestemt lovforslag, vi har til behandling? Men jeg kunne godt tænke mig det svar, for der er jo noget med, at det, der hedder kommunernes lønningsnævn, er et magtorgan, der efterhånden tiltager sig temmelig mange opgaver. Det er et temmelig centralistisk organ og begrænser simpelt hen mulighederne for en demokratisk udfoldelse – hvis der

overhovedet er noget tilbage heraf på kommunalområdet.

Marinus Sørensen (S):

Jeg synes, at man fra VS' side skulle sætte sig bedre ind i bestemmelserne, inden man begynder at polemisere imod dem. Lønningsnævnet i Kommunernes Landsforening bestemmer ikke, hvor mange styk personale en kommune må have ansat, hverken på daginstitutionerne eller noget andet. Det bestemmer relationen mellem personalet og det mellemoverordnede og det overordnede personale, eksempelvis hvor mange ekspeditionssekretærer der kan være inden for så og så meget personale, hvor mange fuldmægtige der kan være. Jeg tror også nok, at det er godt at have lidt skik på det, for det viste sig, at dengang man ikke havde det, var kommunerne tilbøjelige til gennem annoncer at overbyde hinanden og næsten udelukkende ansætte overassistenter, og de hev dygtige folk fra andre kommuner, der, kan vi sige, var mere påpasselige. Jeg ser det kun som en fordel, at vi har denne styring.

(Kort bemærkning).

Tyroll (VS):

Her er der tale om, at der åbnes for, at man kan fastsætte normeringsbestemmelser sågar for de institutioner, som man indgår overenskomst med, det vil sige også for daginstitutioner, som ikke direkte drives under kommunerne. Der er tale om, at man dér kan gå ind og fastsætte bestemmelser for normering. Og med den udvikling, vi har set omkring lønningsnævnets aktivitet, er vi ikke i tvivl om, hvad det vil medføre. Det er derfor, vi rejser disse spørgsmål, og derfor, vi vender os mod disse muligheder for at centralisere og begrænse aktiviteterne.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg stillede før et direkte og konkret spørgsmål til indenrigsministeren, men jeg fik ikke noget svar på det, og derfor må jeg stille det endnu en gang. Det var angående de offentligt ansatte og de diætbetalinger, som de får. Er det korrekt, at de offentligt ansatte får diætbetaling ud over den almindelige månedsløn og dagløn, de får?

[Knud Lind]

Dernæst må jeg sige til indenrigsministeren, at i den kommune, hvor jeg sidder som kommunalbestyrelsesmedlem, har venstre sammen med de konservative flertal, og så fremt blot en enkelt af disse personer bliver syg, så vælter dette flertal. Jeg vil bede indenrigsministeren overveje, om man ikke skulle se på denne 1 måneds frist endnu en gang og prøve at lave en lidt bedre ordning.

Alfred Andersen (SF):

Nu forestillede jeg mig slet ikke, at man, hvis reglen blev afskaffet, hver eneste gang ville tage suppleanten med til møderne, for vi har oplevet mange, mange gange, at byrådsmedlemmerne ikke er fuldtalligt til stede.

Det, der er det afgørende for mig, er, at skulle man endelig komme i en situation, hvor et meget, meget vigtigt forslag skulle til behandling, så er det virkelig pinligt, at man skal leve med en forkert beslutning, blot fordi et enkelt medlem er sygt eller fraværende på grund af rejse, eller hvad ved jeg. Derfor er det i en sådan situation, man kunne gøre det. I oplægget fra den arbejdsgruppe, som jeg sagde før var nedsat i 1959, taler man netop om, at selvfølgelig gælder den slags ting ikke, når det drejer sig om inhabilitets-spørgsmål osv.

Som sagt, i en prekær situation vil det være afgørende, at alle er til stede, og derfor kunne man altså vælge mellem enten at afskaffe reglen eller at give tilladelse til at stemme skriftligt i et sådant tilfælde.

Freddy Madsen (DKP):

Jeg vil også erkende, at jeg bliver noget betænkelig over ministerens tavshed over for hr. Tyrolls spørgsmål. Det kan være min fejl, men jeg har også tilladt mig at læse det ud fra den tekst, som ministeren har givet det, hvor han siger, at her er der således tale om en sag af redaktionel karakter. Nu viser det sig altså, at efter hr. Tyrolls opfattelse er der tale om andet og meget mere, og jeg vil gerne have et svar fra ministeren på, hvad det er for en fortolkning, vi skal rette os efter.

Hermed sluttede forhandlingen.

Formanden:

Jeg vil gøre opmærksom på, at efter forretningsordenens § 11 er det tanken, at man

ved førstebehandlingen skal drøfte lovforslaget ud fra principielle synspunkter og ikke gå ned i alle enkeltheder. Det har vi udvalgsarbejdet til.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af:

Forslag til lov om kliniske tandteknikere.
(Lovforslag nr. L 130. Fremsat 25/1 79).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Drejer (S):

Her er et lovforslag fra indenrigsministeren, som fortjener at blive til lov, når vi tænker på, at første gang et forslag om regler for indsættelse og korrektion af tandproteser var til behandling, var i 1899, altså for 80 år siden. Dengang var det for ved lov at ændre en højesteretsdom fra 1843, der havde givet andre end tandlæger ret til at drive tandteknikervirksomhed. Lovforslaget blev dengang henvist til udvalgsbehandling efter første behandling i landstinget, men der blev aldrig afgivet nogen betænkning.

Spørgsmålet har så siden været behandlet i kommissioner og i udvalg og senest i 1976, hvor et udvalg nedsat af undervisningsministeriet afgav betænkning om uddannelse af kliniske tandteknikere, og det er på baggrund af denne betænkning, dette lovforslag er blevet til.

Da man i 1899 behandlede problemet, var det for ved lov at få fastslået, at kun læger og tandlæger måtte udføre tandprotesearbejde. Det, vi nu skal behandle, er et forslag om, at andre må udføre tandteknikerarbejde efter bestemte regler, og med dette lovforslag